

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Бердянський державний педагогічний університет
Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

Електронне видання

**Актуальні питання підготовки майбутніх
фахівців педагогічної освіти в умовах
освітніх трансформацій**

МАТЕРІАЛИ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

26 грудня 2018 року

Мелітополь, 2018

УДК 378.091.21:005.6

ББК 74.58

А 43

Актуальні питання підготовки майбутніх фахівців педагогічної освіти в умовах освітніх трансформацій: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (26 грудня 2018 р., м. Мелітополь). – Мелітополь, 2018. – 158 с.

Рецензенти:

Нечипоренко В. В. - доктор педагогічних наук, професор, ректор Хортицької національної начальної-реабілітаційної академії Запорізької обласної ради.

Крижко В. В. - кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки вищої школи, управління навчальним закладом та методики викладання суспільствознавчих дисциплін Бердянського державного педагогічного університету.

До збірника ввійшли матеріали, що репрезентують результати досліджень з актуальних питань підготовки майбутніх фахівців педагогічної освіти у закладах вищої та .

Електронне видання призначено керівникам, педагогічним працівникам, психологам, викладачам вищих навчальних закладів, у тому числі, закладів післядипломної педагогічної освіти, а також усім тим, хто цікавиться психолого-педагогічними проблемами підвищення якості професійної підготовки та підвищення кваліфікації фахівців в умовах трансформації освіти.

Матеріали подано в авторській редакції

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів та посилань несуть автори статей.

УДК 378.091.21:005.6.

ББК 74.58

© Автори публікацій, 2018

ЗМІСТ

Бунчук О., Бугай В.

ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ МЕДІАКУЛЬТУРИ..... 7

Бунчук О., Верьовкіна П.

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ В
ПРОЦЕСІ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 9

Бунчук О., Караковська О.

ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ МОБІЛЬНОСТІ В УЧНІВ СТАРШОЇ
ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 12

Головкова М., Дуриба К.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА ЯК ПОКАЗНИК
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ..... **Error! Bookmark not defined.**

Головкова М., Лар'єва Л.

ГУМАНІЗАЦІЯ ПЕДПГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ШЛЯХ ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ .....**Error!**
Bookmark not defined.

Головкова М., Опалатенко К.

САМООСВІТА ЯК ШЛЯХ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ..... **Error! Bookmark not defined.**

Глаговська Є.

ЕЛЕКТРОННЕ ПОРТФОЛІО ЯК ІНСТРУМЕНТ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ
РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**Error! Bookmark not defined.**

Давидова С.

ТВОРЧЕ ПРОЕКТУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УЧИТЕЛІВ
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ..... **Error! Bookmark not defined.**

Добровольська Л., Окса М

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ГЕНДЕРНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
МОЛОДІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ..... **Error! Bookmark not defined.**

Дудко Я.

ГЕНЕЗА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ
ВИХОВНОЮ РОБОТОЮ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ
УКРАЇНИ 48

Елькін М., Денисов А.

УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ СУЧАСНОЇ
ОСВІТИ УКРАЇНИ ..... **Error! Bookmark not defined.**

Єрмак Ю.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛЕЙ ДНЗ ДО РОЗВИТКУ
ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ ..... **Error! Bookmark not defined.**

Іванов О.

ЕЛЕКТРОННЕ ПОРТФОЛІО ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ .... **Error! Bookmark not defined.**

Ізбаш С., Ярова О.

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ТЕОРІЙ МЕДІАОСВІТИ..... 68

Ізбаш С., Табунщик Л.

СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ ЕМПАТІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ
ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ ..... **Error! Bookmark not defined.**

Ізбаш С., Черненко Д.

ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ІНФОРМАТИКИ
ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД СОЦІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 78

Коробченко А., Батарейна І

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ
УЧНІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ.....**Error! Bookmark not
defined.**

Логвіна-Бик Т., Бик Н.

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ТА
ПРИРОДОЗНАВСТВА ДО РОБОТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ШКОЛИ..... 89

Луценко В. С.

ГОТОВНІСТЬ КЕРІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ..... **Error! Bookmark not defined.**

Окса М.

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕРНЕТ-СЕРЕДОВИЩА 98

Окса М., Довгий І.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ МЕНТАЛЬНОСТІ
ЕТНІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ В УМОВАХ ПОДАЛЬШОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ: ІСТОРИКО-ТИПОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ
..... 106

Попелешко Ю.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ....**Error! Bookmark not
defined.**

Савлук О.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДИХ ВЧИТЕЛІВ.....**Error!
Bookmark not defined.**

Совгіра Ю.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ
ЗАСОБАМИ ЕЛЕКТРОННОГО ПІДРУЧНИКА **Error! Bookmark not defined.**

Таблер Т., Товстохатко О.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАСОБІВ НА УРОКАХ
МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ..... **Error!**
Bookmark not defined.

Тарасова В.

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК УЧИТЕЛІВ В УМОВАХ РОЗБУДОВИ НОВОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ 7

Холод М.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ В УМОВАХ
МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ .... **Error! Bookmark not defined.**

Шкарупа М.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ... **Error! Bookmark**
not defined.

Ялтиченко Л.

ФОРМУВАННЯ ЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ
ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІЯ..... **Error!**
Bookmark not defined.

Тарасова В.

**здобувач третього рівня вищої освіти
Мелітопольського державного педагогічного
університету імені Богдана Хмельницького**

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК УЧИТЕЛІВ В УМОВАХ РОЗБУДОВИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Особливої актуальності в умовах розбудови Нової української школи набуває підготовка фахівців освітньої галузі високої якості. Вони повинні навчитися вільно орієнтуватися у сучасних соціальних умовах, самостійно вирішувати складні завдання в процесі суспільних реформ [4]. Саме тому вкрай актуальним є пошук шляхів, форм, методів і засобів організації професійного розвитку сучасних вчителів. Незважаючи на численні дослідження, проблеми професійного розвитку вчителів в нових умовах залишаються недостатньо вирішеними.

Вкрай важливим є те, що у сучасній системі педагогічної освіти України відбувається процес теоретико-методологічного обґрунтування основ професійного становлення та розвитку вчителів, розробки моделей його практичної реалізації. На думку сучасних фахівців педагогічної освіти, проблема полягає в тому, що процес професійного становлення та розвитку вчителів набуває ознак безперервності, наступності на різних його етапах, створюються передумови для задоволення як освітніх потреб особистості майбутнього та вже працюючого вчителя, так і соціального замовлення на якісну підготовку компетентного фахівця [2, с. 35].

В науковій літературі знаходимо різні визначення поняття «професійний розвиток». Так, в Енциклопедії освіти зазначено, що «Професійний розвиток це процес формування суб'єкта професійної діяльності, тобто системи певних властивостей в умовах неперервної

професійної освіти, самовиховання та здійснення професійної діяльності. У процесі професійного розвитку особистість оволодіває системою професійно важливих якостей, до якої входять комунікативні, мотиваційні, характерологічні, рефлексивні, освітні, інтелектуальні, психофізіологічні властивості людини. У ході професійного розвитку формуються світоглядні, етичні якості, спеціальні наукові, технічні, технологічні знання, вміння, навички, здібності особистості фахівця» [8, с. 733]. Сучасні науковці виокремлюють кілька етапів і результатів професійного розвитку, або професіогенезу особистості: професійне самовизначення і вибір професії, професійна підготовка і формування особистісної готовності оволодіння професією, професійна освіченість, компетентність, майстерність, культура фахівця. Професійний розвиток здійснюється у суспільстві в умовах неперервної професійної освіти, яка охоплює допрофільне і профільне навчання у закладах загальної середньої освіти, професійної освіти, вищої освіти та післядипломної освіти і в умовах виробництва. І. Хоржевська вважає, що «професійний розвиток особистості пов'язаний з розвитком особистості взагалі, із засвоєнням нового досвіду, знань, вмінь та із трансформацією мотивації й інтересів конкретної людини». На думку Л. Пуховської розвиток людини в її професійній ролі і є професійним розвитком [7]. Л. Корнєєва зазначає, що «професійний розвиток» означає зріст, становлення, позитив, інтеграцію у професійній праці особистісних якостей і здібностей, професійних знань та умінь, проте головне – це активне якісне перетворення особистістю свого внутрішнього світу, що призводить до принципово нової його побудови і способу життєдіяльності – творчої самореалізації у професії. Основною психологічною передумовою і формою реалізації професійного розвитку особистості є її професійна соціалізація.

А. Глеттхорн вніс у науковий обіг наступне визначення: «Професійний розвиток вчителя визначається як зростання його професійних досягнень в

результаті накопичення практичного досвіду і систематичного перегляду власного викладання». Це визначення стало базовим наприкінці ХХ століття.

Сучасні науковці Т.Сорочан, А.Данильєв, Б.Дьяченко, О.Рудіна «професійний розвиток педагогів» визначають як «цілеспрямований процес сутнісного оновлення професіоналізму як інтегрованого особистісного утворення, що безпосередньо зумовлює виконання професійної педагогічної діяльності на якісно новому рівні» [9, с. 34].

Л. Мітіна розуміє професійний розвиток учителя як «ріст, становлення, інтеграцію і реалізацію у педагогічній праці професійно значущих особистісних якостей та здібностей, знань і вмінь, але головне – як активне якісне перетворення вчителем свого внутрішнього світу, що призводить до принципово нового його устрою та способу життєдіяльності [6, с. 15]. Метою професійного розвитку вчителів вчені називають підготовку і підтримку вчителів для того, щоб допомогти учням досягти високих стандартів навчання і розвитку.

Підготовка майбутнього вчителя в системі університетської освіти закономірно розглядається як період його професійного становлення, набуття професійних і фахових компетентностей протягом приблизно 5 років. Проте період професійної діяльності вчителя значно довший і становить 30-40 років. Професійний розвиток учителів, тобто зростання кількісних і якісних показників компетентностей, затребуваних освітньою практикою, забезпечує система післядипломної освіти: інститути післядипломної освіти, методичні кабінети, методичні об'єднання.

В сучасних умовах, згідно з новим Законом України «Про освіту» суб'єктами процесу підвищення кваліфікації стають не тільки інститути післядипломної педагогічної освіти, а й всі заклади освіти, «що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою. Результати підвищення кваліфікації у таких закладах освіти не потребують окремого визнання і підтвердження». У п.1 ст. 59 Закону України «Про освіту» вказується, що професійний

розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників передбачає в тому числі окрім участі у програмах підвищення кваліфікації, «будь-які інші види і форми професійного зростання». У п.2 ст. 59 зазначено, що «підвищення кваліфікації може здійснюватися за різними видами (навчання за освітньою програмою, стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо) та у різних формах (інституційна, дуальна, на робочому місці (на виробництві) тощо) [3].

На сучасному етапі післядипломна освіта покликана максимально задовольнити професійні, соціальні й культурологічні запити педагогів-практиків, спонукати їх до постійного самовдосконалення у професійному та особистісному вимірах, стати своєрідним випереджувальним механізмом у процесі стабілізації та адаптації системи освіти до нових вимог соціально-економічного розвитку України.

Вчені пропонують різні підходи щодо вирішення проблеми професійного розвитку вчителів. Так, С. Мірошник, узагальнюючи сучасний досвід, обґрунтовує декілька бачень оптимального та ефективного розвитку педагога-фахівця: як визначальні розглядаються особистісно орієнтований підхід, андрагогічний, акмеологічний та компетентнісний. Важливим при цьому є оптимальне поєднання всіх зазначених підходів, які значною мірою доповнюють один одного [5].

О. Берегова ретельно проаналізувала міжнародний досвід розвитку професійного педагогічного працівника в умовах післядипломної педагогічної освіти (Франції, Великої Британії, Німеччини, США) [1, с. 397]. Дослідниця вважає перспективними шляхами використання європейського досвіду післядипломної освіти педагогів в Україні збереження та адекватне представлення вітчизняного досвіду післядипломної педагогічної освіти у європейському та світовому освітньому просторі; розбудову правового поля післядипломної педагогічної освіти; підняття престижу професії вчителя; запровадження науково обґрунтованої та справедливої системи

матеріального стимулювання, яка передбачає тісний зв'язок атестації педагога з підвищенням його кваліфікації; встановлення суттєвих надбавок до заробітної плати на основі атестації та підвищення рівня кваліфікації; формування нового механізму фінансування системи післядипломної педагогічної освіти, формувати спеціальні фонди для підвищення кваліфікації педагогічних працівників у системі неперервної педагогічної освіти.

Висновки. Таким чином, розвиток освітньої галузі є одним із найважливіших пріоритетів нашої країни. Одним із ключових завдань сьогодення є створення умов для професійного розвитку вчителів Нової української школи. Велика роль відводиться післядипломній педагогічній освіті, що повинна бути суттєво модернізована. Проблема професійного розвитку вчителів знаходиться в центрі уваги багатьох сучасних дослідників, які пропонують свої підходи, методи й засоби для її ефективного вирішення.

Література

- 1.Берегова О.А. Міжнародний досвід професійного розвитку педагогічних працівників / О.А. Берегова // Молодий вчений. – 2017. - № 10 (50). – С. 397-401.
- 2.Вітюк В.В. Професійний розвиток учителя в умовах післядипломної педагогічної освіти / В.В. Вітюк // Педагогічний пошук. – 2015. - № 2 (86). – С. 28-31.
- 3.Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст. 380.
- 4.Концептуальні засади нової української школи [Електронний ресурс] URL : <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>.
- 5.Мірошник С.І. Професійний розвиток педагога: сучасні підходи / С.І.Мірошник // Народна освіта. – 2016. – Випуск №2 (29). – Режим доступу : www.narodnaosvita.kiev.ua/.

6. Митина Л. М. Психология труда и профессионального развития учителя : учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Л. М. Митина. - Москва : Издательский центр «Академия», 2004. – 320 с.
7. Пуховська Л. Теоретичні засади професійного розвитку педагогів : рух до концептуальної карти [Електронний ресурс] / Л. Пуховська // Порівняльна професійна педагогіка : науковий журнал. – 2011. – № 1. – Режим доступу : (<http://khnu.km.ua/root/res/2-7001-31.pdf>.) <http://lib.iitta.gov.ua/2564/1>.
8. Рибалка В.В. професійний розвиток / В.В. Рибалка // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України: гол. ред. В.Г.Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 733.
9. Сорочан Т.М. Професійний розвиток керівників і педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів у післядипломній педагогічній освіті регіонального рівня (за матеріалами ЛОІППО) / Т.М. Сорочан, А.О. Данильєв, Б.А. Дьяченко, О.М. Рудіна. – Луганськ: СПД Резніков В.С., 2013. – 524 с.